

กรอกข้อความในสัญญากู้ยืม ภายหลังจะเป็นเอกสารปลอมหรือไม่

พรเทพ ทวีกาญจน์

ผู้บริหารสำนักบริหารบุคคล

บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)

จะคืนทรัพย์สินเป็นประเภทชนิด และปริมาณ เช่นเดียวกันให้แทนทรัพย์สินซึ่งให้ยืมนั้น สัญญายืมย่อมบริบูรณ์ต่อเมื่อมีการส่งมอบทรัพย์สินที่ยืม”

ในส่วนหลักฐานแห่งการกู้ยืมนั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 653 วรรคหนึ่งว่า “การกู้ยืมเงินกว่า 2,000 บาทขึ้นไป ถ้าไม่ได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ จะฟ้องร้องบังคับคดีไม่ได้” ดังนั้น ในการกู้ยืมเงินกัน ฝ่ายผู้ให้กู้ควรต้องระมัดระวังให้มีการทำหลักฐานแห่งการกู้ยืมไว้ทุกครั้ง เพราะหลายต่อหลายครั้งที่บุคคลธรรมดาจ่ายเงินจำนวนหนึ่งให้ผู้อื่นยืมไป โดยไม่มีการทำหลักฐานแห่งการกู้ยืมไว้ เพราะคิดว่าเป็นคนรู้จักคุ้นเคยกันอยู่ คิดว่าเดี๋ยวเขาก็นำเงินมาคืนเองหรือในบางครั้งผู้กู้จะพูดในทำนองว่า “ไม่ไว้ใจกันหรือทำไมต้องทำสัญญากู้กันไว้” ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้มักจะเกิดเป็นปัญหาขึ้นในภายหลัง หากผู้กู้ผิดสัญญาไม่นำเงินมาคืนตามที่ได้สัญญาไว้ อันจะเป็นผลทำให้ผู้ให้กู้ไม่มีสิทธิบังคับฟ้องบังคับเพื่อเรียกร้องเงินคืนจากผู้กู้ตามกฎหมาย หลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือตามที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่มีคำนิยามหรือความหมายในลักษณะเคร่งครัด เพียงแต่ให้ความสำคัญกับการทำสัญญากู้ยืมเงินในรูปแบบลายลักษณ์อักษร คือ ต้องอยู่ในรูปของเอกสารหรือหนังสือ และมีข้อความหรือถ้อยคำแสดงให้เห็นหรือเข้าใจได้ว่า มีการกู้ยืมเงินกันก็เพียงพอ แม้ไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดว่าหากไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวจะถือว่าไม่มีการกู้ยืมเงินเกิดขึ้น หรือทำให้สัญญากู้ยืมเงินเกิดขึ้นเป็นโมฆะแต่อย่างใด

หลักเกณฑ์ดังกล่าวจึงเป็นเพียงการกำหนดกฎเกณฑ์ในการ

การ กู้ยืมเงินเป็นนิติกรรมหรือสัญญาทางแพ่งที่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่อง “ยืม” โดยการกู้ยืมเงินถือเป็นการยืมทรัพย์สินประเภทหนึ่งที่เรียกว่า “ยืมใช้สิ้นเปลือง” หมายถึง การที่ผู้ให้ยืมมีการโอนกรรมสิทธิ์ในเงินจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้ยืมไป และผู้ยืมตกลงจะคืนเงินจำนวนหนึ่งแก่ผู้ให้ยืม ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเงินจำนวนเดิม เพราะเงินถือเป็นทรัพย์สินที่สามารถโอนเปลี่ยนมืออย่างรวดเร็ว และง่ายดาย ดังนั้นกฎหมายจึงใช้คำว่ายืมใช้สิ้นเปลือง และสิ่งที่กำหนดให้มีการคืนแก่กันก็มุ่งประเด็นไปที่เงินจำนวนหนึ่งเท่านั้น โดยไม่สนใจว่าจะเป็นเงินจำนวนเดิมที่ผู้ยืมรับไปหรือไม่ ตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 650 ว่า “อันว่ายืมใช้สิ้นเปลืองนั้น คือสัญญาซึ่งผู้ให้ยืมโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินชนิดใช้ไปสิ้นไปนั้นเป็นปริมาณมีกำหนดให้ไปแก่ผู้ยืม และผู้ยืมตกลงว่า

ฟ้องร้องคดีว่า ในการกู้ยืมเงินเกินกว่า 2,000 บาทขึ้นไป หากผู้กู้มิได้จัดให้มีการทำสัญญากู้ยืมเงินเป็นหนังสือ และลงลายมือชื่อผู้กู้ไว้ ผู้ให้กู้ย่อมไม่มีหลักฐานการฟ้องร้องต่อศาลเพื่อบังคับให้ผู้กู้ชดใช้เงินตามจำนวนที่ผู้กู้ยืมไปได้ ในกรณีดังกล่าวผู้กู้คงทำได้เพียงแต่รอคอยว่าวันใดผู้กู้จะนำเงินจำนวนดังกล่าวมาใช้คืนจนครบจำนวนนั่นเอง หลักฐานการกู้ยืมเงินดังกล่าวจึงมีความสำคัญต่อผู้ให้กู้เป็นอย่างยิ่ง เมื่อกฎหมายมิได้บัญญัติว่า หลักฐานการกู้ยืมเงินจะต้องมีรายละเอียดอย่างอื่นอีกหรือไม่ จึงตกเป็นภาระแก่ผู้ให้กู้ที่จะต้องคิดว่าสัญญากู้ยืมที่จะให้ผู้กู้ลงลายมือชื่อไว้ในวันควรจะมีรายละเอียดอย่างไรบ้าง ซึ่งมีใช้สิ่งที่ยากนักสำหรับผู้ซึ่งมิใช่ นักกฎหมาย จึงมีผู้ประกอบการบางรายผลิตแบบสัญญากู้ยืมเงินมาตรฐานขึ้นเพื่อให้บุคคลทั่วไปนำไปใช้เพื่อความสะดวกในการทำหลักฐานแห่งสัญญากู้ยืมเงินดังกล่าว แต่อย่างไรก็ดีแม้จะมีแบบสัญญามาตรฐานเกิดขึ้นก็ตาม แต่ยังคงมีปัญหาบางประการที่อาจเกิดขึ้นจากการรอกข้อความในสัญญามาตรฐานดังกล่าว เช่น การหลงลืมไม่ได้กรอกข้อความ ย่อมทำให้หลักฐานการกู้ยืมเงินที่ทำเป็นหนังสือดังกล่าวมีรายละเอียดไม่ครบถ้วนอันจะยืนยันได้ว่า ผู้กู้เงินไปจำนวนเท่าใด และมีประเด็นที่ควรพิจารณาว่า หากผู้ให้กู้รอกข้อความเพิ่มเติมลงในสัญญากู้ยืมเงินดังกล่าวจะส่งผลเช่นไร จะทำให้สัญญากู้ยืมเงินดังกล่าวซึ่งไม่สมบูรณ์นั้น เปลี่ยนแปลงเป็นหลักฐานที่สมบูรณ์ในการฟ้องบังคับคดีหรือไม่ สำหรับประเด็นดังกล่าวนี้มีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7428/2553 วินิจฉัยว่า “โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกู้ยืมเงินโจทก์ไปจำนวน 25,000 บาท ทำสัญญากู้เงินมอบให้โจทก์ไว้เป็นหลักฐานตามสำเนาสัญญากู้เงินทำยืมฟ้อง จำเลยให้การว่า

จำเลยกู้ยืมเงิน 25,000 บาทไปจากโจทก์จริง โดยการกู้ยืมโจทก์ให้จำเลยลงลายมือชื่อในกระดาษที่ไม่มีกรรอกข้อความไว้ สัญญากู้เงินตามเอกสารทำยืมฟ้อง โจทก์เป็นผู้กรอกข้อความขึ้นเองโดยไม่ได้รับความยินยอมจากจำเลย จึงเป็นสัญญาปลอมทั้งฉบับ ตามคำให้การของจำเลย จำเลยรับแล้วว่าได้กู้ยืมเงินโจทก์ไปจริงตามที่โจทก์ฟ้อง โดยจำเลยลงลายมือชื่อไว้ในกระดาษที่ไม่มีกรรอกข้อความไว้ แม้หากข้อเท็จจริงจะฟังได้ตามคำให้การของจำเลยว่า สัญญากู้เงินที่โจทก์นำมาฟ้องเป็นเอกสารที่โจทก์กรอกข้อความขึ้นเองโดยไม่ได้รับความยินยอมจากจำเลยก็ตามแต่โจทก์ได้กรอกจำนวนเงินที่กู้ยืมตามความเป็นจริง อัตราดอกเบี้ยก็ไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดหรือที่ได้ตกลงกันไว้ การกู้ยืมเงินครั้งนี้จึงเป็นการกู้ยืมเงินที่มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อจำเลยผู้ยืมเป็นสำคัญตาม ป.พ.พ. มาตรา 653 วรรคหนึ่ง จำเลยต้องรับผิดชอบชดใช้เงินให้แก่โจทก์ตามฟ้อง”

บทสรุปสงฆ์ จากแนวคำพิพากษาของศาลฎีกาดังกล่าวเป็นข้อยืนยันว่า หากผู้กู้ลงลายมือชื่อไว้ในสัญญากู้ยืมเงินโดยมิได้มีการกรอกข้อความในเอกสารดังกล่าว แล้วต่อมาผู้ให้กู้กรอกข้อความที่เว้นว่างไว้ในหนังสือสัญญากู้ยืมเงินให้ตรงตามความเป็นจริง ย่อมส่งผลให้เอกสารดังกล่าวเปลี่ยนสภาพเป็นสัญญากู้ยืมเงินที่สมบูรณ์เพียงพอที่จะเป็นหลักฐานแห่งการฟ้องคดีตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 วรรคหนึ่ง โดยไม่ต้องว่าเป็นสัญญากู้ยืมเงินดังกล่าวเป็นเอกสารปลอมแต่อย่างใด เพราะข้อความที่ระบุไปในนั้นถูกต้องตามเจตนาของผู้สัญญาและเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

